

සමභව ජාතකය

තවද එක් සමයෙක්හි වෘන්දාරකවෘන්ද වන්දනීය වරණාරවීන්ද ඇති සුඛාවාර සුඛානතෘ කරණ සුඛොදන නන්දන ශ්‍රී සමනතභද්‍ර අප බුදුරජාණන් වහන්සේ විවිධ ගුණ ගණාධාර තපොධනාධිවාස ජෙතවනාරාමයෙහි සතර ආයථිබ්‍රහ්මචිහරණයෙන් දවස් යවමින් වැඩවසන සේක. ශ්‍රවණරමනීය වූ මේ සමභව ජාතකය තමන් වහන්සේගේ අසාධාරණ ප්‍රඥා පාරමිතාව අරභයා වදාල සේක. එහි වර්තමාන කථාව මහා උම්මග්ග ජාතකයෙහි විස්තර වශයෙන් එන්නේය.

යටගිය දවස කුරුරට ඉදිපත්නුවර ධනඤ්ජයකොරවාය නම් රජෙක් දස රාජ දහමින් රාජ්‍යය කරන්නේය. ඒ රජගහ සුවිරතර නම් පුරෝහිත බ්‍රාහ්මණයෙක් අර්ථයෙන් ධර්මයෙන් අනුශාසනා කරන්නේය. දාන සීලාදී කුලලයෙහි යෙදෙන ඒ රජතෙම එක් දවසක් ධර්ම යාග නම් ප්‍රශ්නයක් කල්පනා කොට සුවිරතනම් බමුණානන් අස්නෙක්හි හිඳවා ප්‍රශ්නය විචාරණයේ මෙලෙස කියා ආචාරීනි මේ සත්යොදුන් පමණ ඉදිපත් නුවරෙහිද තුන්සියයක් යොදුන් පමණ කුරුරටෙහි ද ඇති සියළු ඵලවයථියට පැමිණියේම. මෙබඳු ඉසුරෙහි සිටත් තව ගම් නියම්ගම් රාජධානි සැදුනු දසදහසක් යොදුන් දඹදිව එක්සත් කොට රජහරණ ලොහයෙන් දික් විජය කරන්නා කැමැත්තෙමි. ඒ තමාත් ධර්මයෙන් මුත් අධර්මයෙන් දිනනු නොකැමැත්තෙමි. එබැවින් අනිඤ්ඤ වූ නොනස්නා ධර්මය රැස්කරුණු කැමැති මම යම් කටයුත්තකින් මෙලොවින් නින්දා නොඅසම්ද, අයසකට නොපැමිණෙමිද, එසේ අර්ථ ධර්ම දෙකම සිඛ කරුණු කැමැත්තෙමි, මෙසේ සිඛ කිරීමෙන් නරකාදියෙහි නීපද දිව්‍ය මනුෂ්‍ය ලෝකයෙහි ඵලවයථියට පැමිණ සැපවිඳීමට කාරණා වූ ධර්මය ද ඔහුගේ විපාකමය වූ අභ්‍යයදැයි මේ දෙකට කාරණා කවරේදැයි විචාරමි. විචාලාවූ මට කීව මැනවැයි කියා බ්‍රාහ්මණයා අතින් ධර්මයාග ප්‍රශ්නය විචාලේය. මේ ප්‍රශ්නය තෙමේත් ඉතා ගැඹුරුය. බුදුනුවනටම ගොදුරුය. එබැවින් ලොවිතුරා බුදුකෙණෙකුන්ගෙන් හෝ විචාල යුතුය නොහොත් බෝධිසත්ත්ව කෙනෙකුන්ගෙන් හෝ විචාල යුතුය. මෙසේ ගම්නිරාථියෙන් යුක්ත වූ ප්‍රශ්නය සුවිරත නම් පුරෝහිත බමුණුතෙම කෙසේනම් විසදන්ට සමත් වේද එතකුදු වුවත් පණ්ඩිත මානසක් නොකොට අපවැනි නුමුකළ නුවණෙහි සිටි කෙනෙකුන් විසින් කියහැක්කේ නොවෙයි. ඉදින් මෙපැනය විසදන්නේනම් ගණඅඳුරෙහි දිලිසෙන ගිනිකඳක් මෙන් නුවණින් දිලිසෙන විඳුර පණ්ඩිතයෝ නසනෝය. අපට වූකලී අඳුරු ගබඩාවකටවත් කලක් පරිද්දෙන් මේ පැනයෙහි අගෙක් මුලෙක් නොපෙනෙන්නේය. බරණැස් රජ්ජුරුවන්ට පුරෝහිත ධුරයෙහි සිටි විඳුර පණ්ඩිතයෝම නිස්සෝයි දෙවෙනිවත් දැන්වූයේය. එබස් ඇසූ රජතෙම එසේකල ආචාරීන් තෙසු කෙනෙකුන් යවා ප්‍රයෝජන නැත්තේය, තෙපිම ගොසින් ඒ විඳුර පණ්ඩිතයන්ට ආරාධනා කොට මේ ධර්මයාග ප්‍රශ්නය විචාරා ඔවුන් විසින් අර්ථය නම් මෙය දැහැමෙන් වර්ධනය කරන්නේය. මෙලෙසය ධර්මය නම් මේය ඒ නොනසා පවත්තේය. මෙලෙසය යන කාරණා විසදා ප්‍රශ්න විසර්ජනය කළ කල්හි මේ පසළොස්දහසක් පමණ ජාමොඛානද ස්වර්ණයෙන් ධර්මයට පූජාකරවයි කියා විධාන කොට පඬුරුන් දී මාචාරීපකරණත් සමුඬිකොට යන පරිද්දෙන් කියා විඳුර පණ්ඩිතයන් ප්‍රශ්න විසදූ පරිදි ලියා ගෙනෙන පිණිස ලක්ෂයක් වටිනා රත්පතක් කරවාද නැගෙන පිණිස වාහනයකුත් පරිවාර ජනයන් සේවාවන් සලසා පඬුරු පාක්කඩමුත්දී එකෙනෙහිම යැවූයේය. ආචාරී ද ඉදිපත් නුවරින් නික්ම ඉඳුරා බරණැස් නුවර බලා ගොසින් යමතැණෙක්හි නුවණින් ප්‍රසිද්ධව පණ්ඩිතවරහු වෙසෙද්ද ඒ ගම්නියම්ගම් රාජධානි විමසමින් ක්‍රමයෙන් දඹදිව මුළුල්ලම විමසමින් කියතැනකත් මේ ප්‍රශ්නය විසදන පණ්ඩිත කෙනෙකුන් නොදැක අනුක්‍රමයෙන් බරණැස් නුවරට ගොස් එක් තෙනක්හි ලැගුම් ගෙන පාන්වූ කල්හි සියළු පිරිවර හැර කීපදෙනෙකු හා සමඟ දහවල් බතට විඳුර පණ්ඩිතයන්ගේ දොරට ගොස් තමන් ආනියාව කියාවූහ. ඔවුන්ගෙන් අවසරලදීන් ගෙටවැද අනුන්ගේ ඉඟිතාකාර දැනීමෙහි දක්ෂ වූ භාරවාජ ගොත්‍ර ඇති සුවිරතන නම් පුරෝහිත බ්‍රාහ්මණතෙම බත්කමින් විඳුර පණ්ඩිතයන් දුටුවේය. ඔහු දෙන්නම එක ආචාරීන් කෙරෙහි ශිල්ප ඉගෙන එක්කම වැඩියාහ. එබැවින් එක්ව ඉඳ බත් අනුභව කොට ඉක්බිති සැපසේ ඉඳ කථාකරනුයේ කුමක්පිණිස අවුද ආචාරීනි විචාලේය. ආ කාරණය කියන සුවිරත නම් බ්‍රාහ්මණතෙම මෙලෙස කියා සබඳ විඳුර පණ්ඩිතයෙහි එක් දවසක් අපගේ කොරවාය රජ්ජුරුවෝ මා අතින් ධර්මයාගය නම් ප්‍රශ්නයක් විචාලසේක. මම එහි අර්ථ නොදැන බරණැස්නුවර රජ්ජුරුවන්ගේ පුරෝහිත ධුරයෙහි පිහිටි විඳුර පණ්ඩිතයන් විනා මේ පැනය විසදිය කෙනෙක් නැතැයි කීමි. එබස් අසා රජතෙම කියනුයේ ආචාරීනි තෙපම ගොස් මේ පැනයෙහි අර්ථ විචාරවයි කියා සේනාවාහනත් පඬුරුන් පාක්කඩමුත් දී එවූයේය. එබැවින් මේ ප්‍රශ්නය විසඳුව මැනවැයි කීයේය. එවෙලාවට බමුණුතෙම මහජනයා සිත්ගෙන අධිකරණ විචාරන්නේ මෝහට පැන විසදීමේ දී අවසරයක් නැත, හෙතෙම ඊට කාරණා මෙලෙසින් කියන්නේය. බ්‍රාහ්මණයෙහි මහජනයාගේ නොයෙක් සිත් නැමැති ගංගාවන් එකගුණ කරනුයෙමිහු වසඟ කෙරෙමියි, එසේහෙයින් ඔවුන් සිත් නැමැති ගංගාවන්ට සමුද්‍රය සේ නොවී සිටිය නොහෙමි, එබැවින් අවසරයක් නැතිව ඒකග්‍රතාවයක් නැතිව කෙසේනම් මේ ප්‍රශ්නය විසඳමිදැයි මෙලෙසින් කියා එතකුදු වුවත් මාගේ පුතණුවෝ පණ්ඩිතයහ. වියත්හ. බහුශාකහ. මට වඩා නුවණැත්තාහ. ඔවුන් සමීපයට ගොස් පිළිවිසුවයි

ඔහු යවනුයේ මෙලෙසෙ කීයේය. මාගේ ඖරස පුත්‍රම් හද කනම් පුතනු කෙනෙක් ඇත ඔවුන් සමීපයට ගොස් විවාරව, මා පුතණුවෝද තොප විවාර අර්ථ ධර්ම දෙක කියති යවයි කීයේය. එබස් අසා සුවිරන නම් බ්‍රාහ්මණ තෙම විදුර පණ්ඩිතයන්ගේ ප්‍රසාදයෙන් නික්ම හැකනම් මානවකයා පෙරවරු බත් අනුභව කොට තමාගේ පණි මධ්‍යයෙහි සකලෙභවයායේන් පිනමින් හුන් තැනට ගොස් ඔහු විසින් කරන ලද සත්කාර සම්මාන ඇතිව හිඳ පිළිසඳර කතා කොට කුමක් නිසා වුවද ආචාරිනී විවාර කල්හි සුවිරන නම් පුරෝහිත තෙම කියනුයේ හදක මානවකයානෙහි තොපගේ පියාණන් විදුර පණ්ඩිතයන් සමීපයට ප්‍රශ්නයක් විවාරනු පිණිස අපගේ රජ්ජුරුවන් වහන්සේගේ නියෝගයෙන් ඉදිපත් නුවර ආම්, ඒ විදුර පණ්ඩිතයෝ තමන් බොහෝ යුක්ති විවාරන හෙයින් තොපගේ නුවණ ගුණ වර්ණනා කොට තොප සමීපයට එවු හෙයින් ප්‍රශ්න විවාරන්තට ආම් කීයේය. ඉක්බිති හදක නම් මානවකතෙම කියනුයේ සැබව ආචාරිනී තෙර එසේම කියුණු සිතිවිලි ඇත්තෙමි දැන් වනාහි පරදාර කිරීමෙහි සිත් බැඳී ගොස් අන් කිසි කායායේක්හි නොයදී සිත බිය වුව තිබෙන හෙයින් තොපගේ ප්‍රශ්න විසඳිය නොහෙමි, එසේ වුවත් මාගේ මලනුවෝ සංජය කුමාරයෝ මේ ප්‍රශ්නය පමණක් විසඳා කියා ලති උන් සමීපයට යවයි කියා තවද සුවිරන නම් බ්‍රාහ්මණයාණෙනි යම්සේ පුරුෂයෙක් යහපත් මුවමස් කඳක් ගෙන යනුයේ අතර මග ගොයෙකු දැක මස් කඳ දමා මහත් වේගයෙන් ගොයා ලුහුබැඳ යන්නේද එපරිද්දෙන්ම මාගේ ගෙයි මාගේම වසයෙහි පවත්නා ප්‍රියවූ බිරන්ද ඉන්දීන් අනුන්ගේ රකෂිත ගොපිත පරස්ත්‍රීන් අනුබැඳ ඇවිදිමි, එබැවින් අර්ථය ද ධර්මය ද විසඳා කියන්නට නොපොහොසත්මි, මාගේ මයිලනුවන් සමීපයට ගොස් විවාරවයි කීයේය. එකෙනෙහි පුරෝහිත බමුණු සංජය නම් මානවකයාගේ ගෙට ගොස් ඔවුන් විසින් කරන ලද සත්කාර සම්මාන ඇතියේ පිළිසඳර කථා කොට මදක් උන්තේය සංජය මානවකය ද කුමක් නිසා අවුද ආචාරිනී යි විවාරලේය. එකල්හි සුවිරන නම් පුරෝහිත තෙම ඉදිපත් නුවර සිට කොරව්‍ය රජ්ජුරුවන්ගේ නියෝගයෙන් ප්‍රශ්නයක් පුළුවස්නා පිණිස බරණැසට අවුත් විදුර පණ්ඩිතයන් අතින් විවාර නියාවද උන්ගේ කියමනින් දෙවෙනිව හදක නම් මානවකයා කරා ආනියාවද ඔවුන් විසින් තොප සමීපයට එවු විසින්ආමියි යනාදීන් ආ කාරණා කීයේය ඒ සංජය කුමාරයන් එකල්හි පරදාරය කොට ඇවිදිනේය, එබැවින් ඒ මානවක ද කියනුයේ ආචාරිනී මමත් පරදාර සේවනය කොටම ඇවිදිමි, ස්ත්‍රීධුතීකම් කරන්නේ මුත් ගඟක් පීනා එගොඩව පරස්ත්‍රී සම්පකීය කොට එමි, එසේ උදෑසන සවස දැනි මෝරු කිඹුලන්ගේ ගැවසිගත් ගඟ පිහිනීම මරහු ගලන්නාහු වැන්නෙමි, එබැවින් මාගේ සිත වියවුල්ව ප්‍රශ්නය තොපට විසඳා කියන්නට නොහැක්කේ, එසේද වුවත් සම්භව කුමාර නම් වූ මාගේ සත් හැවිරිදි මලනුවෝ අප ඇමට සන්ගුණයෙන් සහසු ගුණයෙන් නුවණින් අග්‍රයෝය. එසේ හෙයින් උන් ළඟට ගොස් විවාරා ගනුවයි කියා උදෑසන සවස මරහු ගලවන හෙයින් මේ ප්‍රශ්නය කියා ගත නොහෙමි, මාගේ මලනුවන් සමීපයට ගොස් විවාරවයි කීයේය. එබස් අසා සුවිරන නම් පුරෝහිත බමුණු කියන්නේ තොපගේ පියාණන් ඇතුළු වූ තුන්දෙනාම කියා ගත නුහුණු ප්‍රශ්නය මෙවිට කටින් කිරි නොහල බාලදරුවෝ කියා පියද්ද, මේ වනාහි තොපවැන්නවුන් කියාලිය හැකි දෙයක් නොවෙයි, ඉතා ගැඹුරුය, සුක්ෂමය, කියාලීම, ආශවයා, එබැවින් කියාගත නොහෙමිමැයි නොකියා නිකම් දෙඩීමෙන් කම්කිමිද, බැන නොනැගී වැදහිඳුවයි කීයේය, එබස් අසා සංජය කුමාරතෙම ආචාරිනී සමභව කුමාරයන් ළදරු බාලයයි නොසිතව, ඉදින් ප්‍රශ්නය සැක හැරගන්නා කැමැත්තා නම් මාගේ මලනුවන් සමභව කුමාරයන් සමීපයට යවයි කියා ඔවුන්ගේ නුවණට ප්‍රශංසා කරනුයේ මෙලෙසින් කියා සුවිරන නම් පුරෝහිතයානෙහි යම් සේ උදාගිරි මුදුනෙන් අහස් කුසටවත් සදමඬල තරුපතර සිරිපරයා දසදිගුන් හොබනේද, එපරිද්දෙන් මාගේ මලනුවෝ සමභව කුමාරයෝ නුවණසිරිත් බබලනුයේ මෙලොව ඇති සියලු නුවණැත්තන් මැඩ පවතිනි, එබැවින් මහත් උත්තමයෝ බාලයෝ වී නමුත් අනාදර කටයුත්තෝ නොවෙති දැන ගොසින් අර්ථ ධර්මදෙන දැහැමෙන් උපදෙවන කුම විවාරාගණුව ආචාරිනී කියා, තවද මත්තෙහි මොහු ගුණවණනුයේ පුරෝහිතයානෙහි යම්සේ සෘතුන් සදෙනා කෙරෙන් වසන්ත කාලය තෙම මල් පල්ලෙන් සැරහී සිටි කල්හි වර්ෂා කාලයටත් වඩා බබලන්නේද, එපරිද්දෙන්ම සමභව කුමාරයෝ ලොව ඇති සෙසු නුවණැත්තන්ටත් වඩා තුමුම බබලති. තවද ආචාරිනී යම්සේ හිමාලයෙහි ප්‍රතිසුගන්ධයන් දරණ ගන්ධමාදන පර්වතයතෙම නොයෙක් කුළුපහරින් ගැවසුනේය, නොයෙක් සිඬවිද්‍යාධරයන්ට වාසස්ථාන වූයේය, නොයෙක් දිව්‍ය ඖෂධයෙන් රැරඟ රුකින් සැදුම්ලැබ දසදිගුන් සුවද කෙරෙමින් බබලන්නේය. එපරිද්දෙන් සමභව කුමාරයෝ නුවනින් බබලන්නේය. තවද මෙසේ රාත්‍රියෙහි සනාඪකාරයෙහි පර්වත මුදුනෙහි දිලිහෙන ගිණිකඳක්මෙන් නුවණින් දිලිහෙන සමභව කුමාරයන් බාලයහයි නොසිතා ගොසින් ප්‍රශ්නය විවාරගණුව, තවද ආචාරිනී බාලවූ අජාතීය සවිජධයා ජවයෙන්ම දැන ගත්තාහ, ශරීරමාංසයෙන් දැන ගන්නෝ නොවෙති, වෘෂභරාජයා ද භාරොද්වාහනයෙන්ම දනිනි, ආකාරයෙන් දැනගත හැක්කේ නොවෙයි. ධෙනුබුරුල්ල දුටුපමණකින් දන්නාහු නොවෙති, කිරිදෙව බැලීමෙන් දන්නාහ, එපරිද්දෙන්ම නුවණැත්තවුන් කථා කිරීමත් නුවණ විමසීමෙන් දැන ගන්නාහ. උස මහන සැටියෙන් දැන ගන්නාහු නොවෙති, එසේ හෙයින් මාගේ මලනුවන් බිලිදුයයි නොසිතා ගොසින් ප්‍රශ්න විවාරා උන්ගේ නුවණ තොරතුරු දනුවයි කියා මෙලෙසින් සමභව කුමාරයන්ගේ නුවණ

වර්ණනා කරත් කරත්ම වන්නාට ගොසින් විවාරා සාමඝ්ථිය දනහැක්කේවේද, ඒ තොපගේ බාල මලනුවෝ කොයිදැයි විචාලේය. ඉක්බිති සංජය මානවකතෙම ප්‍රාසාදයෙහි සිව්මැදුරු කවුළුව හැර අතදිගු කොට බමුණානෙති මේ ප්‍රාසාදයට ඉදිරි විටියෙහි සමවයසැති කුමරුන් හා සමග කෙළනා ජාමෙබානද ස්වර්ණයට බඳු වූ ඡවිවණ්ණ ඇති කුමරුවා නම් මාගේ මලනුවෝය, තොපි ඔහු බාලයයි නොසිතා ගොසින් සැක විවාරව, එතෙම සඵඤ විලාසයෙන් කියන්නේ යයි දැක්වූයේය. සුචිරන නම් බ්‍රාහ්මණතෙම සංජය කුමාරයන් බස් අසා ප්‍රාසාදයෙන් බැස කුමාරයන් සමීපයට ගියේය. එවේලාවට සම්භව කුමාරතෙම ඉන කිබු කඩ කරට දමාගෙන වැලිදෝතක් අතින් ගෙන සිටියේය. සුචිරන නම් පුරෝහිත බමුණෝත් සමීපයට ගොසින් සිටියාහ. ඔහු ඇවිදිත් ඉදිරියෙහි සිටියාහු දැක උත්තමයානෙති කුමක් නිසා ආ කෙණෙකුදැයි විවාරා සිටිකල්හි සුචිරන තෙම කියනුයේ පුත සම්භව කුමාරයෙහි මම මුලු දඹදිවෙහි පැනයක් විවාරණු පිණිස ගම් නියම්ගම් රාජධානියෙහි ඇවිදිනෙමි මා විචාළ ප්‍රශ්නය විසඳනට සමඝ්ථියක්හු නැති හෙයින් තොපි සමීපයට ආම් කිකල්හි කුමරතෙම සිතනුයේ - මුළු දඹදිවෙහි නුවණැත්තවුන් විසින් කියාගත නුහුනු ප්‍රශ්නයක් විවාරණු මා සමීපයට ආහ, එබැවින් මම නුවනින් වැඩිමහල්ලෙමි හිරිඔතස් උපදවාගෙන අත තුබූ වැලි දමාගත් කඩ හැද, විවාරව බ්‍රාහ්මණයානෙති බුද්ධිවිලාසයෙන් මම ඒ ප්‍රශ්නය විසඳමි, සර්වඤ ප්‍රචාරණයෙන් පැවරූහ. එසඳ පුරෝහිත බමුණුතෙම ඉදිපත් නුවරින් පිටත්වූ තැන් පටන් දඹදිව ඇවිද නියාවද, සබඳ බරණැස් නුවරට ඇවිත් විඳුර පණ්ඩිතයන් හා හදකාර නම් මානවකයා හා සංජය මානවකයන් අතින් විචාලතෙන ඔවුන් කියාගතනොහී තොපලඟට එවූ හෙයින් ආම් ප්‍රශ්නය විසඳවයි ආරාධනා කෙළේය. ඔහු විසිනුත් තමන්ගේ රජ්ජුරුවන් කියාලූ පරිද්දෙන් ප්‍රශ්නය කිකල්හි අහස් මැද පුත්සඳ මඬලක් මෙන් මේ මහා බෝධිසත්වයා හට ප්‍රශ්නයෙහි අර්ථ වැටහුනේය, එබැවින් අසව ආචාරිණී කියා ධර්මයාග ප්‍රශ්නය විසඳුයේ මෙලෙසයයි කියන්නේය. ආචාරිණී මේ නිසා යම්හෙයකින් සිය නුවරින් අවුද, එබැවින් සියල්ල දත් බුදු කෙණෙකුත් දෙසන කලක් පරිද්දෙන් විසඳා කියමි, තවද තොපගේ රජ්ජුරුවෝ මේ ප්‍රශ්නය යම් පරිද්දෙකින් අසා දනිද්ද එපරිද්දෙන් කියා පිළිපැදීම ද නොහොත් නොවරදවා කිරීම ද යන දෙකම තොපගේ රජ්ජුරුවන්ටම භාරය මාගේ වනාහි වරදෙක්තැන ප්‍රශ්න වූ පරිද්දෙන් අර්ථ කියමි ධර්මයාග ප්‍රශ්නය විසඳා කිනුයේ මෙලෙසින් කියන්නේය. සුචිරන නම් පුරෝහිත බ්‍රාහ්මණයානෙති ඉදින් තොපගේ රජ්ජුරුවෝ අද දන් දෙමිහ, සිල් රකුම්භ, පෙහෙවස් වසම්භයි, විවාරණ ලද්දේ වී නම් තොපින් ඊට අද ප්‍රාණසන කරම්භ කාමාස්වාදය කරම්භයි තොප කී දන් පින් සෙට කරම්භයි කියෙහිවී නම් තොප බදු වූ මහ අමාත්‍යයානන් කියේ කටයුතුයි නොගෙන එබඳු ප්‍රසථාවෙහින් ප්‍රමාදයෙන් දවස් නොයවා උපන් කුසල් සිත නොපිරිහෙලා තොපගේ රජ්ජුරුවෝ කුසල්ම කෙරෙත්වයි එසේකල්හි අර්ථ ධර්මදෙක නොනසා රැක්කා නම් වෙයි කියා මත්තෙහිද මේ ප්‍රශ්නය මෙලෙසින් ප්‍රකාශ කරන්නේය. තවද සුචිරන නම් පුරෝහිත බමුණාණෙනි තොපගේ රජ්ජුරුවන් විඳුර පණ්ඩිතයන් මේ ප්‍රශ්නය විසඳුයේ කෙසේදැයි විචාලකල්හි ආධ්‍යාත්මිකයයි කියන ලද රූප වේදනා සඤ්ඤ සංඛාර විඤ්ඤානයයි යන පඤ්චසකඨයන් ඇතිව නැති වන හෙයින් අනිත්‍ය නියාවද කියා මේ සියලු සංස්කාර ධර්මයෝම අසාරයහ අසචිරයහ විසිකළ නොහැක්කැයි තත්වූ පරිද්දෙන් යම් දවසෙක නුවණැසින් දුටුයේද, එකල්හි සියලු භවයෙහි කලකිරී නිර්වාණාභිමුඛ වන්නේ යයි කීව

අපේජවකිවචං ආතපපං කො ජඤ්ඤා මරණං සුචො,
න හී නො සංගරනෙන මහාසෙනෙන මවචුනා

අපපමාදො අමතපදං පමාදො මවචුනොපදං,
අපපමතතා නමීයනති යෙ පමතතා යථා මතා

යනාදීන් ගාථා දෙකකින් අවවාද කොට අධ්‍යාත්මික චිත්තයය පිරිසිදු කොට ඇතුලත්හි කාම ක්‍රොධාදී සතුරන් ඡය ගන්ට කියවයි ඔහු උගන්වා "අනිවචාවන සංඛාරා උපපාදවයධම්මිනො" යනාදී ගාථාවෙනුත් අනිත්‍යතාවයම ප්‍රකාශ කොට මත්තෙහි ද ප්‍රශ්නය විසඳනුයේ - අනුබාලව පෘථ්වජනකයෙක් සිහිමුලාවූයේ මිජ්ඣාදෘෂ්ටියයි කියන ලද නොමගෙහි යේද එලෙස නොකොට තොපගේ රජ්ජුරුවන් ද දසකුසලධම්මපථයයි කියනලද සත්පථය මතු පැමිණියාවූ කුසල් නැමති ශරීරය නොයික්මවා උපකාර කළවුන්ට ප්‍රත්‍යුපකාර කරන්නාක් මෙන් උපකාරී වූ කුසලයම වර්ධනය කරන්ට කියව. තවද කායවාක්මනා යන චාරත්‍රයෙන් සිඬවන අකුසල් දුරුකොට දානසීල භාවනාදී සුචිරන ධර්මයම පුරුදු කරන ලෙස තොපගේ රජ්ජුරුවන්ට දන්වව, තවද උචෙඡදෘෂ්ටි ශාස්වතදෘෂ්ටි නැමැති අතීතචයට අස්ථානයට තොපගේ ප්‍රජාවන් නොබස්වව තොපින් නොබසුවයි කියව. තවද ආචාරිණී අනුන්ට අවැඩෙක අනඝ්ථියෙක නොහැසිර සත්ත්වයන් තමා හා කරුණාවෙන් සමාන කොට දකිනා පරිද්දෙන් දන්වවයි කියා මෙලෙසින් තොපගේ රජ්ජුරුවෝ ධර්මයාග ප්‍රශ්නයෙහි කියන ලද අවවාද වූ පරිද්දෙන් පවතින් නම් යෙහෙක යම් රජ්ජුරුකෙනෙක් මෙලෙස දැන පවතින් නම් ඔහුගේ යසස පෙර දෙපෝයෙහි සඳ මෙන් වර්ධන වන්නේය, මෙතෙම සීලාදී ගුණයෙන් සෙස්සවුන් මැඩ බබලන්නේය. මෙසේ මහ බෝධිසත්ත්වතෙම අහස් කුස සඳ මඬල දක්වන කලක් පරිද්දෙන්

සර්වඥ විලාසයෙන් පුරෝහිත බ්‍රාහ්මණයාට හට ප්‍රශ්න විසඳීම් වශයෙන් දම් දෙසූහ. මෙසේ බෝධිසත්ත්වයන්ගේ ධර්මය ඇසූ බොහෝ ජනයෝ ඔල්වර හඬ ගසමින් බොහෝ උළෙල පැවැත්තේය, එතැන්හි රැස්වූ ජනයා විසින් මහබෝධිසත්ත්වයන් කෙරෙහි සන්තෝෂව ගලවා දමන ලද හන්පලන් වස්ත්‍රාභරණයෙන් කෝටි ගණන් සම්පත් රැස්වූයේය, රජ්ජුරුවෝද බොහෝ යසස් තනතුරු දුන්නාහ, සුවීරක නම් පුරෝහිත බ්‍රාහ්මණයාද පසළොස් දහසක් රත්තරනින් පූජා කොට රන්පත දැහිගුලෙන් ප්‍රශ්නය විසඳූ පරිදි ලියා තමාගේ ඉදිපත් නුවරටම ගොසින් ධර්මයාග ප්‍රශ්නය විසඳූ පරිදි කීයේය, රජ්ජුරුවෝද ධර්මය වූ පරිදි දෙන් පැවත සිය සෙන් හා සමඟ ස්වර්ග පද පිරූහ. මෙසේ ශාස්තෘවූ බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ජාතක ධර්ම දේශනාව ගෙනහැර දක්වා වදාරා මහණෙනි තථාගතතෙම දැන් මතු නුවනැත්තො නොවෙයි, පෙරත් මහ නුවණැති යේමයයි වදාරා ජාතකය පූර්වපරසන්ධි ගලපා නිමවා වදාළ සේක. එකල්හි ධනඤ්ජය කොරවා රජ්ජුරුවෝ නම් දැන් මේ භාණ්ඩාගාරික ආනන්ද ස්ථවිරයෝය, සුවීරක බ්‍රාහ්මණයා නම් දැන් මේ අනුරුඬ ස්ථවිරයෝය, එසමයෙහි විධුර පණ්ඩිතයෝ නම් දැන් මේ මහා කාශ්‍යප ස්ථවිරයෝය, හදුකාරක මානවකයා නම් මොද්ගලායන ස්ථවිරයෝය, සංජය කුමාරයෝ නම් බුදු වූ මම්ම වේදැයි තමන් වහන්සේ දක්වා වදාළ සේක.